

CONTRIBUȚII LA ACTIVITATEA ECONOMICĂ DIN MUZEU - EXECUȚIA DE REPLICI DUPA OBIECTE ETNOGRAFICE TEXTILE: TEHNICĂ, MATERIALE, COLORANȚI

de VALERIU OLARU
și AURELIA RADOSLAV

Utilizarea intensă a obiectelor textile etnografice în expoziția de bază a Muzeului Satului și de Artă Populară, precum și numărul mare de expoziții itinerante în țară și străinătate solicită obiectul textil, expunându-l la condiții diverse de microclimat, transport, manipulare și expunere, care de cele mai multe ori sînt contrare principiilor de conservare științifică.

Condițiile expunerii obiectelor în fîșăși expozițiile de bază ale muzeelor, condiții nu de puține ori vitrege, impun luarea unor măsuri hotărîte de retragere a unor obiecte de mare valoare artistică și documentară din expunere și înlocuirea lor cu replici, precum și găsirea unor noi forme de conservare adecvate condițiilor existente în expunere.

Realizarea replicilor după obiecte textile este decisă de rațiunea de a prelungi existența unor piese de mare valoare supuse proceselor ireversibile de degradare. În acest sens contribuția replicilor la activitatea economică din muzee constituie un aspect important,

Din calcule simple reiese faptul că restaurarea unui original costă adeseori cu mult mai mult decît execuția unei replici, fără însă a justifica cu nimic înlocuirea totală a unui original degradat cu o replică. Așa după cum reiese din fîșăși definiția replicii, aceasta este reproducerea exactă a unui original fără însă a împrumuta valoarea acestuia.

Decizia în sensul realizării unei replici nu trebuie luată după ce obiectul respectiv a ajuns în pragul restaurării, ci cu mult înainte, analizîndu-se toți factorii ce pot interveni în condițiile de expunere, microclimat, transport, materiale etc., evitîndu-se astfel lucrări laborioase de restaurare costisitoare și care fși pun adesea amprenta pe integritatea și valoarea obiectului.

Realizarea replicilor muzeale, necesare și pentru alte muzee de profil, intensifică circulația acestor valori estetice formative, contribuind la cultivarea gustului estetic al publicului.

Problema realizării efective a acestor replici constituie un aspect important de care ne vom ocupa în cele ce urmează.

După cum am mai arătat, replică înseamnă reproducerea exactă a unui original dat, folosind aceleași materiale, aceeași tehnică și parametri de execuție.

Pentru execuția unei replici este necesară utilizarea unui atelier

cu minimum de utilaje necesare prelucrării materialelor textile din forma brută și realizării obiectului pînă la finisarea acestuia. De asemenea, este necesară existența unui personal specializat în realizarea acestor copii, fiind cunoscut faptul că o replică textilă etnografică necesită cunoașterea unor multiple tehnici de prelucrare și execuție a materialelor și obiectelor textile din această categorie.

Cunoașterea tehnologiilor de prelucrare a fibrelor textile, precum și tehnicile de execuție specifice fiecărui obiect în parte, cu diferențieri zonale, reprezintă împreună cu utilajele și accesoriiile necesare baza realizării replicilor textile etnografice.

Cît privește personalul afectat acestor lucrări, trebuie specificat de la bun început că acest gen de lucrări este diferit, în multe din verigile lanțului operativ, de munca de restaurare.

Astfel restaurarea, cît și realizarea replicilor presupun cunoașterea tehnicilor de execuție și succesinnea operațiilor, precum și cunoștințe ce privesc materialele, prelucrarea acestora, existînd însă mari diferențieri în ce privește munca în sine și tehnicile de execuție.

Cu personalul existent în laboratorul de restaurare textile etnografice în prezent se pot realiza replici muzeale, îmbunătățindu-se însă dotarea tehnică a laboratorului și specializarea personalului afectat muncii de restaurare.

Realizarea replicilor după textile etnografice în cadrul Muzeului Satului și de Artă Populară presupune un flux tehnologic foarte bine pus la punct pentru a avea rezultate economice satisfăcătoare.

Încercări în sensul de a realiza obiecte-copii după obiectele de muzeu s-au făcut în cadrul instituției noastre cu rezultate foarte bune. Astfel s-au realizat o serie întreagă de obiecte destinată vînzării în standul muzeului, care s-au bucurat de apreciere din partea publicului. Această reprezentat o primă fază în cunoașterea posibilităților de organizare și depistare a resurselor interne pentru realizarea unui flux operațional dirijat.

S-au obținut rezultate bune în prelucrarea fibrelor textile brute, lînă, in, cîneapă și folosirea lor în restaurarea textilă, existînd deci posibilitatea prelucrării adecvate a acestor materiale ou personalul muzeului de la compartimentul supraveghere.

În realizarea replicilor textile etnografice este necesar să se înceapă cu obiecte de mai mici dimensiuni și complexități tehnice pentru perfecționarea cadrelor implicate și trecerea treptată la obiecte de complexitate ridicată.

Trebuie menționat faptul că nu toate piesele textile se pretează la execuție de replici, unele avînd un grad înalt de complexitate tehnologică și materiale rare, foarte greu de procurat.

Enumerăm categoriile de obiecte după care s-ar putea realiza replici muzeale : piese de interior: scoarță, lăicer, ștergar, față masă, față perină, șervete, batiste, lepedee ; piese port : catrințe,

coprăge, fote, vîlnice, brfie, straițe, mănuși, ciorapi, ștergar, c
cap.

Materialele necesare realizării acestor obiecte sînt : lfnă, păr
lfnă, cîneapă, in, bumbac, borangic, mărgele, paiete, fire metalice,
ce, bandă metalică.

Mijloace tehnice : război vertical (gherghef), război orizontal,
bătător fire, spate diferite, urzitor, răsucitor, diferiți piepteni,
gherghef circular, ace, croșete, andrele etc.

Coloranți : vegetali, sintetici (acizi și direcți).

Tehnici de execuție : la războiul vertical în două ițe - chilim cu
diferențieri zonale : Oltenia, Moldova, Banat ; la războiul orizontal
în două sau mai multe ițe - alesături prin năvădire, peste fire și prin-
tre fire, broderie pe suport țesut, împletituri, croșetat, tricotat.

Prelucrarea materialelor se face diferit pentru firele de urzeală față de firele de băteală. Pentru urzeală : obținerea firelor de păr de lfnă prin pieptănare ; răsucirea firelor din fire de lfnă, bumbac sau cîneapă. **Pentru băteală :** toarcerea lfnii, a cînepii și a inului, răsucirea firelor, vopsirea firelor.

Atît prelucrarea fibrelor, cît și execuția piesei se face întocmai după datele furnizate de originalul de reprodus, date ce vor alcătui dosarul tehnic al replicii muzeale.

Dosarul tehnic al replicii cuprinde : 1. dimensiunile piesei ; 2. analiza materialelor ; 3. analiza tehnicii de execuție.

1. Dimensiunile piesei cuprind : lungimea, lățimea și greutatea piesei.

2. Analiza materialelor cuprinde : finețea, rezistența, grosimea și culoarea fibrelor, ca și analiza coloranților utilizați.

3. Analiza tehnicii de execuție cuprinde : 1. răsucirea și tensiunea firelor de urzeală, 2. numărul firelor de urzeală pe cm.p., 3. numărul firelor de băteală pe cm.p., 4. decompoziție tehnică a modelului, 5. utilajul și accesoriile de execuție.

Întocmirea proiectului de execuție tehnică a replicii se va executa pe hîrtie milimetrică cu toți parametri tehnici ai originalului.

CONTRIBUTIONS À L'ACTIVITÉ ECONOMIQUE DU MUSÉE. L'EXECUTION DE REPLIQUES D'APRÈS DES OBJETS ETHNOGRAPHIQUES TEXTILES : LA TECHNIQUE, LES MATERIAUX, LES TEINTURES.

Résumé

L'article présente les bases technico-matérielles qui s'avèrent nécessaire pour la réalisation des repliques ethnographiques textiles dont le but est de préserver les pièces originales.

En concrétisant, on donne pour exemple les catégories des objets, des matériaux nécessaires, les modalités d'exécution des répliques et aussi les données contenues dans le dossier technique des dites répliques.